

# OBSAH

|                                                                    |           |
|--------------------------------------------------------------------|-----------|
| Seznam zkratk .....                                                | 9         |
| Předmluva .....                                                    | 10        |
| Úvod .....                                                         | 11        |
| <b>1. Zástupnost jako aktuální teologický problém.....</b>         | <b>20</b> |
| 1.1 Zástupnost jako každodenní fenomén .....                       | 20        |
| 1.2 Pojmová teologická nevyjasněnost .....                         | 21        |
| 1.3 Mezioborová charakteristika pojmu zástupnost.....              | 24        |
| 1.4 Dogmatická návaznost.....                                      | 26        |
| 1.5 Bonhoefferova teologie .....                                   | 27        |
| 1.6 Shrnutí .....                                                  | 29        |
| <b>2. Současný stav bádání .....</b>                               | <b>30</b> |
| 2.1 Dorothee Sölle (1929–2003) a Helmut Gollwitzer (1908–1993) ... | 30        |
| 2.2 Heinrich Ott (1906–1990).....                                  | 33        |
| 2.3 Vlastimil Zítek (1920–2005) .....                              | 35        |
| 2.4 Ernst Feil (1932) .....                                        | 35        |
| 2.5 Christof Gestrich (1940).....                                  | 37        |
| 2.6 Ján Liguš (1941).....                                          | 39        |
| 2.7 Hans Peter Lichtenberger (1948) .....                          | 41        |
| 2.8 Karl – Heinz Menke (1950) .....                                | 43        |
| 2.9 Hans Jürgen Abromeit (1954) .....                              | 45        |
| 2.10 Ulrike Stölting (1959).....                                   | 48        |
| 2.11 Georg von Lengerke (1968) .....                               | 48        |
| 2.12 Wolfgang Hartmann (1970) .....                                | 50        |
| 2.13 Shrnutí.....                                                  | 51        |
| 2.12 Zástupnost v teologii CČSH.....                               | 52        |
| 2.12.1 Kristova zástupná oběť .....                                | 52        |
| 2.12.2 Munus triplex.....                                          | 53        |
| 2.12.3 Kristův kříž jako místo Boží lásky .....                    | 53        |
| 2.12.4 Pojetí hříchu jako aktuální viny .....                      | 54        |
| 2.12.5 Oslavený a přítomný Kristus.....                            | 55        |
| 2.12.6 Christologie jako logologie .....                           | 56        |

|                                                                          |           |
|--------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 2.12.7 Víra v Ježíše Krista jako moc k zástupnému jednání.....           | 56        |
| 2.12.8 Všeobecné kněžství .....                                          | 57        |
| 2.12.9 Etika prostého života.....                                        | 57        |
| 2.12.9 Shrnutí .....                                                     | 58        |
| <b>3. Bonhoefferovo téma v historicko-teologické retrospektivě .....</b> | <b>59</b> |
| 3.1 Satisfakční teorie Anselma z Canterbury .....                        | 59        |
| 3.2 Reformační učení o Kristově zadostiučinění.....                      | 62        |
| 3.3 Německý teologický liberalismus.....                                 | 64        |
| 3.4 Shrnutí .....                                                        | 66        |
| <b>4. Antropologicko-hamartologický aspekt</b>                           |           |
| <b>Bonhoefferovy zástupnosti.....</b>                                    | <b>67</b> |
| 4.1 Člověk jako součást Adamova lidstva .....                            | 67        |
| 4.2 Adamův pád do hříchu .....                                           | 68        |
| 4.3 Rozdvojenost (Entzweiung) a rozpolcenost (Zwiespalt) .....           | 71        |
| 4.4 Ztráta svobody.....                                                  | 74        |
| 4.5 Vina (Schuld) .....                                                  | 75        |
| 4.6 Sobectví (Ichsucht) .....                                            | 78        |
| 4.7 Svědomí (Gewissen).....                                              | 79        |
| 4.8 Stydlivost (Scham) .....                                             | 81        |
| 4.9 Osamělost (Einsamkeit) .....                                         | 82        |
| 4.10 Shrnutí.....                                                        | 84        |
| <b>5. Biblicko-dějinné hledisko jednání místo druhého .....</b>          | <b>86</b> |
| 5.1 Jednání praotce víry Abrahama na místě odsouzených .....             | 86        |
| 5.2 Mojžíš jako zástupce Izraele před Bohem.....                         | 87        |
| 5.3 Apoštol Pavel v roli obhájce izraelského lidu.....                   | 89        |
| 5.4 Jednání Ježíše Krista ve prospěch zlořečených kvůli Zákonu.....      | 90        |
| 5.5 Shrnutí .....                                                        | 94        |
| <b>6. Christologicko-soteriologický základ zástupnosti .....</b>         | <b>96</b> |
| 6.1 Jednání Božího Syna jako jediné řešení lidského hříchu .....         | 97        |
| 6.2 Univerzalita Kristova díla spásy .....                               | 99        |
| 6.3 Kontinuální proces Kristova jednání ve prospěch člověka.....         | 100       |
| 6.3.1 Inkarnace.....                                                     | 101       |
| 6.3.2 Poslušnost zákonu.....                                             | 101       |

|                                                                       |            |
|-----------------------------------------------------------------------|------------|
| 6.3.3 Oběť, utrpení a kříž .....                                      | 102        |
| 6.3.4 Zmrtvýchvstání .....                                            | 102        |
| 6.3.5 Mezi oslavením a paruzií .....                                  | 103        |
| 6.4 Ježíš Kristus jako Bohočlověk pro me .....                        | 104        |
| 6.4.1 Christologie jako logologie .....                               | 105        |
| 6.4.2 Kdo je Kristus? .....                                           | 106        |
| 6.4.3 Kristus jako zástupce v církvi .....                            | 107        |
| 6.4.3.1 <i>Struktura pro-me</i> .....                                 | 108        |
| 6.4.3.2 <i>Kristus jako Slovo (Wort)</i> .....                        | 109        |
| 6.4.3.3 <i>Kristus a Svátost (Sakrament)</i> .....                    | 110        |
| 6.4.3.4 <i>Kristus jako sbor (Gemeinde)</i> .....                     | 114        |
| 6.4.3.5 <i>Kristus jako prostředník (Mittler)</i> .....               | 114        |
| 6.4.4 Specifické důrazy v Bonhoefferově christologii .....            | 116        |
| 6.4.4.1 <i>Kristovo vtělení jako ponížení</i> .....                   | 116        |
| 6.4.4.2 <i>Diskuse o Chalcedonense</i> .....                          | 118        |
| 6.5 Kristovo tělo (Leib Christi) .....                                | 120        |
| 6.6 Zástupné jednání Krista jako Skutečného .....                     | 121        |
| 6.7 Shrnutí .....                                                     | 123        |
| <b>7. Ekleziologicko-etické pojetí jednání na bratrově místě.....</b> | <b>126</b> |
| 7.1 Církev jako nové lidstvo .....                                    | 126        |
| 7.1.1 Církev jako kolektivní osoba .....                              | 127        |
| 7.1.2 Církev jako společenství lásky (Liebesgemeinschaft) .....       | 129        |
| 7.1.2.1 <i>Sounáležitost (Miteinander)</i> .....                      | 131        |
| 7.1.2.2 <i>Činné jednání pro druhého (Füreinander)</i> .....          | 132        |
| 7.1.2.2.1 <i>Služba druhému</i> .....                                 | 133        |
| 7.1.2.2.2 <i>Přímluvná modlitba</i> .....                             | 134        |
| 7.1.2.2.3 <i>Zpověď</i> .....                                         | 137        |
| 7.1.2.2.4 <i>Absoluce</i> .....                                       | 139        |
| 7.1.2.2.5 <i>Shrnutí</i> .....                                        | 140        |
| 7.2 Jednání namísto druhého a následování.....                        | 141        |
| 7.2.1 Obsah pojmů následování a kříž .....                            | 142        |
| 7.2.2 Zástupnost jako součást života v následování.....               | 144        |
| 7.2.2.1 <i>Dvě Ježíšova blahoslavenství</i> .....                     | 144        |

|                                                                           |            |
|---------------------------------------------------------------------------|------------|
| 7.2.2.2 <i>Bratrská láska k nepříteli</i> .....                           | 145        |
| 7.2.3 Kristova hysterémata v utrpení církve .....                         | 147        |
| 7.3 Církev sloužící světu .....                                           | 149        |
| 7.3.1 Boží mandáty .....                                                  | 149        |
| 7.3.2 Manželství, práce a vrchnost .....                                  | 151        |
| 7.3.3 Mandát církve .....                                                 | 153        |
| 7.4 Shrnutí .....                                                         | 154        |
| <b>8. Sociálně-etický pojem zástupnosti v rámci iustitia civilis.....</b> | <b>156</b> |
| 8.1 Etický pojem zástupnosti .....                                        | 156        |
| 8.1.1 Bližní vstupuje do důsledků jednání druhého .....                   | 156        |
| 8.1.2 Místo a hranice .....                                               | 158        |
| 8.2 Předpoklady jednání místo druhého .....                               | 160        |
| 8.2.1 Oddanost druhému (Hingabe) .....                                    | 160        |
| 8.2.2 Zodpovědnost .....                                                  | 161        |
| 8.2.3 Přiměřenost skutečnosti (wirklichkeitsgemäßes Handeln) .....        | 162        |
| 8.2.4 Zastoupení ve vině .....                                            | 164        |
| 8.2.4.1 <i>Přejímání viny</i> .....                                       | 164        |
| 8.2.4.2 <i>Osvobozené svědomí</i> .....                                   | 165        |
| 8.2.5 Svobodné a poslušné rozhodnutí .....                                | 167        |
| 8.2.6 Místo a hranice zodpovědnosti .....                                 | 168        |
| 8.3 Shrnutí .....                                                         | 169        |
| <b>9. Závěr .....</b>                                                     | <b>171</b> |
| <b>10. Zusammenfassung .....</b>                                          | <b>174</b> |
| <b>Jmenný rejstřík .....</b>                                              | <b>176</b> |
| <b>Použitá literatura .....</b>                                           | <b>178</b> |